

A unsprezecea Olimpiadă internațională de lingvistică

Manchester (Marea Britanie), 22–26 iulie 2013

Probleme pentru competiția individuală

Nu copiați datele oferite de problemă. Rezolvați fiecare problemă pe o foaie (sau foi) separată (separate). Scrieți pe fiecare foaie numărul problemei, numărul locului dvs. și numele dvs. de familie. Altfel, rezultatele dvs. ar putea fi atribuite în mod greșit unui alt participant.

Răspunsurile trebuie să fie bine argumentate. Un răspuns dat fără explicație, chiar dacă este absolut corect, va primi un punctaj scăzut.

Problema nr. 1 (20 de puncte) Sunt date cuvinte în limba yidiny și traduceri lor în română:

guda:ga	câine	gudagabi	alt câine
bupa	femeie	gaḡagimba:m	de la bărbat alb
wagu:ḡa	bărbat	biḡḡi:ngu	pentru gărgăun
muyubara	străin	bimbi:n	de tată
gaḡagimba:gu	pentru bărbat alb	muḡam	mamă
bamagimbal	fără persoană	biḡḡi:nmu	de la gărgăun
bama:gu	pentru persoană	maḡu:rbi	altă broască
bimbi:bi	alt tată	bupagimbal	fără femeie
mularigu	pentru bărbat inițiat	baḡigalni	de țestoasă
mularini	de bărbat inițiat	ḡudu:lumuḡay	cu hulub
bupa:m	de la femeie		

Semnul „:” indică lungimea vocalei precedente.

- (a) Marcați vocalele lungi (dacă există): **mugaḡumu** de la năvod
waḡalgu pentru bumerang

- (b) Marcați vocalele lungi (dacă există) și traduceți în română:
baman, bupabi, maḡurmuḡay, muḡamni.

- (c) Traduceți în limba yidiny:
 de străin, pentru năvod, tată, de la broască,
 fără bărbat, de hulub, țestoasă, fără bumerang.

⚠ Limba yidiny face parte din familia pama-nyungană. Este vorbită de aproximativ 150 de persoane în statul australian Queensland. **j, ḡ, ṽ, ṽ** sunt consoane.

—Bojidar Bojanov, Ivan Derjanski

Problema nr. 2 (20 de puncte) Sunt date cuvinte în limba iukaghiră de tundră și traduceri lor în română în ordine arbitrară:

ilennime, joqonnime, saancohoje, johudawur, ilenlegul, cireme, johul, aariinmøŋer, joqodile, møŋer, ciremennime, joqoncohoje, saadoŋoj, uoduo, oŋoj, aariinjohul, uodawur, joqol

împușcătură, ladă de lemn, nas, pasăre, cuțit iakut, hrană pentru reni,
traistă, țeava puștii, cal, toc de nas, casă de lemn, nepot (al bunicilor),
tunet, iakut, leagăn, turmă de reni, cuțit de lemn, cuib

(a) Determinați corespondențele corecte.

(b) Cuvântul *ewce* înseamnă ‘vârf, pisc’. Traduceți în română:

aarii, aariidoŋoj, ciremedawur, ile, johudewce, legul, saal, saannime, uo.

Două cuvinte dintre acestea au aceleași sensuri ca și două cuvinte din cele date.

(c) Cuvântul *cuo* înseamnă ‘fier’. Traduceți în limba iukaghiră:

pasăre de fier, sforăit, vârful lamei cuțitului, sac pentru provizie.

Dacă nu sunteți siguri cum se traduce un cuvânt, explicați de ce.

⚠ Limba iukaghiră de tundră aparține unei etnii puțin numeroase din nord-estul Siberiei. Este vorbită doar de câteva zeci de persoane, preponderent bătrâni, pentru că mulți iukaghiri au părăsit-o în schimbul limbii ruse sau al uneia dintre limbile vecinilor mai numeroși, care sunt frecvent purtătorii unei culturi materiale mai avansate (precum iacuții).

Tocul de nas servește pentru a proteja nasul de frig.

—*Ivan Derjanski*

Problema nr. 3 (20 de puncte) Sunt date cuvinte și sintagme în limba pirahã și transcripțiile simplificate ale pronunțării lor în vorbirea ordinară:

<i>bagiai baabi</i>	ba.gia. ¹ baa.bi	hoț rău
<i>bahoigatoi</i>	ba.hoi.ga. ¹ toi	porc
<i>bahoigatoi baihiigi</i>	ba. ₂ hoi.ga.to.bai. ¹ hii.gi	porc încet
<i>giopai</i>	gio. ¹ pai	câine
<i>giopai hoigi</i>	gio.pa. ¹ hoi.gi	câine murdar
<i>giopai sabi</i>	gio.pa. ¹ sa.bi	câine supărat
<i>giopai xabogi</i>	₂ gio.pa. ¹ ai.bo.gi	câine repede
<i>hixi</i>	hi. ¹ ?i	șobolan
<i>hixi xitaixi</i>	hi.? ¹ ii. ¹ ta. ¹ ?i	șobolan greu
<i>kagahoaogii toio</i>	ka.ga.ho.ao.gi.to. ¹ io	papaya veche
<i>kagaihiai</i>	ka. ¹ gai.hi.ai	jaguar
<i>kagaihiai baagiso</i>	ka.gai. ₂ hia. ¹ baa.gi.so	mulți jaguari
<i>kagaihiai xabogi</i>	ka.gai. ₂ hia. ¹ ai.bo.gi	jaguar repede
<i>kagih</i>	ka.gi. ¹ hi	viespe
<i>kahai baihiigi</i>	ka. ₂ ha.bai. ¹ hii.gi	săgeată înceată
<i>kaibai xogiai</i>	kai. ¹ ba.o.gi.ai	maimuță mare
<i>kaoaibogi</i>	kao. ¹ ai.bo.gi	spirit al junglei
<i>kaoaibogi sabi</i>	kao.ai.bo.gi. ¹ sa.bi	spirit al junglei supărat
<i>koxopa</i>	ko.? ¹ o. ¹ pa	stomac
<i>piahaogixisoai</i>	pia.hao.gi.? ¹ i.so. ¹ ai.pi	banană alimentară
<i>poogaihiai</i>	poo. ¹ gai.hi.ai	banană
<i>tagasaga</i>	ta.ga. ¹ sa.ga	macetă
<i>xabagi</i>	¹ ?a.ba.gi	tucan
<i>xabagi giisai</i>	?a.ba.gi.gii. ¹ sai	acest tucan
<i>xagai</i>	?a. ¹ gai	încovoiat
<i>xaogii</i>	¹ ?ao.gii	femeie străină
<i>xibogi</i>	¹ ?i.bo.gi	lapte
<i>xiga</i>	¹ ?i.ga	tare
<i>xiiaapisi</i>	?ii. ¹ aa.pi.si	mâncă
<i>xisipoi</i>	?i.si.po. ¹ ai	aripă
<i>xisitai xagai</i>	?i.si. ¹ taa.gai	pană încovoiată
<i>xisoobai</i>	?i. ¹ soo.bai	vidră
<i>xogiai</i>	?o.gi. ¹ ai	mare

Înscrieți cum se pronunță următoarele cuvinte și sintagme:

<i>xaaibi</i>	subțire	<i>bigi</i>	pământ	<i>poogaihiai toio</i>	banană veche
<i>xaapisi</i>	braț	<i>kagahoaogii</i>	papaya	<i>xabagi kapioxio</i>	alt tucan
<i>xitiixisi</i>	pește	<i>kaibai</i>	maimuță	<i>xabagi xogiai</i>	tucan mare
		<i>kapiigaiitoi</i>	creion		

▲ Pirahã este limba tribului izolat pirahã, care locuiește pe teritoriul statului Amazonas în Brazilia. Este unicul membru supraviețuitor al familiei de limbi mura.

[?] este o consoană (așa-numita ocluziune glotală). [h] = *h* în cuvântul *ham*. Semnul „.” marchează limitele dintre silabele. Semnul „¹” înainte de o silabă arată accent primar. Semnul „₂” înainte de o silabă arată accent secundar (dacă există).

—Artūrs Semeņuks

Problema nr. 4 (20 de puncte) Sunt date propoziții în limba muna și traduceri lor în română:

1. *murihino andoandoke dofoni we molo.*
Elevii Maimuței urcă muntele.
2. *lambuku nakumodoho.*
Casa mea va fi departe.
3. *lambuhindo lagahi nofanaka.*
Casele furnicilor sunt calde.
4. *lagahino damumaa kaleino robhine.*
Furnicile lui vor mânca banana femeii.
5. *a dhini nofumaa ndokehiku.*
Demonul mănâncă maimuțele mele.
6. *robhineni naghumoli lambuno adhiadhini.*
Femeia lui va cumpăra casa Demonului.
7. *a kontuhi namanaka.*
Pietrele vor fi calde.
8. *a robhinehi dakumala we andoandoke.*
Femeile se vor duce la Maimuță.
9. *a murihi dosuli we lambuhi.*
Elevii revin la case.
10. *lagahino muriku dokodoho.*
Furnicile elevului meu sunt departe.
11. *adhiadhini nododo molondo.*
Demonul taie muntele lor.

(a) Traduceți în română:

12. *andoandoke nogholi lagahiku.*
13. *a dhinihi dasumuli we murindo robhinehi.*

(b) Traduceți în limba muna:

14. Furnica va urca pe piatra elevului.
15. Furnicile se duc la Demon.
16. Maimuțele femeilor mele vor tăia bananele mele.
17. Munții maimuței sunt departe.

⚠ Limba muna face parte din familia austroneziană. Este vorbită de aproximativ 300 000 de persoane în Indonezia.

Numele subliniate aparțin unor personaje de basm.

—Xenia Ghiliarova

Problema nr. 5 (20 de puncte) Într-o serie de experimente organizate la Universitatea Carnegie Mellon (Pittsburgh, SUA) în 2010, voluntarilor li s-au demonstrat mai întâi unele cuvinte engleze, în timp ce se înregistra activitatea din diferite secțiuni ale creierului lor. Apoi voluntarilor li s-a cerut să se gândească la alte cuvinte dintr-o listă preselectată de 60 cuvinte, în timp ce cercetătorii le măsurau din nou activitatea craniană. Folosind datele obținute, cercetătorii au fost capabili de a determina, destul de reușit, la ce cuvinte se gândiseră voluntarii.

Mai jos puteți găsi unele date cu privire la nivelurile de activitate pentru patru secțiuni ale creierului în funcție de cuvântul la care s-au gândit voluntarii.

Cuvânt	Traducere	Secțiune A	Secțiune B	Secțiune C	Secțiune D
<i>airplane</i>	avion	înalt	jos	jos	înalt
<i>apartment</i>	apartament	înalt	jos	jos	înalt
<i>arm</i>	braț	jos	înalt	jos	jos
<i>corn</i>	porumb	jos	jos	înalt	jos
<i>cup</i>	ceașcă	jos	jos	înalt	jos
<i>igloo</i>	igloo	înalt	jos	jos	jos
<i>key</i>	cheie	înalt	înalt	jos	jos
<i>lettuce</i>	lăptucă	jos	jos	înalt	înalt
<i>screwdriver</i>	șurubelniță	jos	înalt	jos	înalt

Aceeași informație este prezentată mai jos despre încă șase cuvinte la care s-au gândit voluntarii: *bed* ‘pat’, *butterfly* ‘fluture’, *cat* ‘pisică’, *cow* ‘vacă’, *refrigerator* ‘frigider’, *spoon* ‘lingură’.

Cuvânt	Secțiune A	Secțiune B	Secțiune C	Secțiune D
1	jos	jos	înalt	înalt
2	jos	jos	înalt	jos
3	înalt	jos	jos	jos
4	jos	jos	jos	înalt
5	jos	înalt	înalt	jos
6	jos	jos	jos	jos

Determinați corespondențele corecte.

—Boris Iomdin

Redactor: Svetlana Burlak, Todor Cervencov, Ivan Derjanski, Hugh Dobbs, Dmitri Gerasimov, Xenia Ghiliarova, Stanislav Gurevici (redactor-șef), Gabrijela Hladnik, Boris Iomdin, Bruno L’Astorina, Jae Kyu Lee, Aleksejs Pegușevs, Maria Rubinstein, Daniel Rucki, Rosina Savisaar, Artūrs Semeņuks, Pavel Sofroniev.

Textul în română: Elena Suff.

Succes!